28. 6. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# Ctrl + C, CTRL + V

Přestože by nadpis tohoto příspěvku mohl mást a budit dojmu vhodnějšího zařazení do sekce autorskoprávní, bude pojednávat čistě o možných procesních praktikách orgánů činných v trestním řízení. Tím je míněno zejména technické kopírování textu protokolu o výslechu svědka, který může být tázán k jedné věci i vícekrát, vícero odlišnými úkony s odlišnou vahou pro účel trestního řízení.

V souvislosti s novelou trestního řádu zákonem číslo 459/2011 Sb. účinným od 1. 1. 2012 je často diskutovaná nově rozšířená možnost čtení úředních záznamů o podání vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů[1] v hlavním líčení, to však se souhlasem státního zástupce a obžalovaného. Tímto způsobem zákonodárce významně rozšířil použitelnost těchto úředních záznamů[2]. Postupný trend vedoucí k použitelnosti protokolů o podání vysvětlení vzniklých před zahájením trestního stíhání však musí mít určitým způsobem stanoveny hranice. Samotná skutečnost, že se dané úkony provádí v době, kdy doposud nebylo zahájeno trestní stíhání, nemůže být odůvodněním, které by samo o sobě mohlo proti použití těchto protokolů obstát, neboť váha svědkových slov by neměla být ovlivněna tím, zda osobě, proti které je vedeno trestní řízení, bylo či nebylo doručeno obvinění. Nejzásadnější argument proti použitelnosti takto získaných důkazů tak spočívá v tom, že tyto jsou pořizovány bez možnosti zásahu a zejména kontroly ze strany obhajoby.

Samotná kontradiktornost úkonů v trestním řízení by měla být klíčovou vlastností pořizování protokolů svědeckých výpovědí a použitelnost úředních záznamů (vyhotovených jiným způsobem, tedy bez možnosti účasti obhajoby), jako důkazu, výjimkou. Tak tomu dle mého názoru při současné právní úpravě stále ještě je.

Jednou z těchto výjimek jsou neodkladné nebo neopakovatelné úkony spočívající ve výslechu svědka nebo v rekognici, které jsou prováděny na návrh státního zástupce za účasti soudce ve smyslu § 158a tr. řádu a mohou být následně během hlavního líčení přečteny[3] a použity jako důkazu, a to i za situace, kdy následně se tato osoba jako svědek dostaví k hlavnímu líčení a neodchyluje se v podstatných bodech od své dřívější výpovědi (byť v této situaci nebude čtení prakticky potřeba).

V případě neodkladných nebo neopakovatelných úkonů výslechů, které nejsou prováděny kontradiktorně s účastí obhajoby, zajišťuje zákonnost tohoto úkonu soudce, který se jej musí účastnit a nahradit tak kontrolu, kterou by jinak zajistila obhajoba. Takovému soudci nepřísluší posouzení toho, zda jsou splněny a odůvodněny podmínky neodkladnosti úkonu a tyto jej v praxi nemusí tedy ani zajímat. Přezkum splnění podmínek neodkladnosti provádí až soud v hlavním líčení za situace, kdy hodlá neodkladný nebo neopakovatelný úkon přečíst a použít jej jako důkaz (k tomuto viz usnesení NS 4 Tz 6/2010 ze dne 16. 3. 2010).

Nyní se již postupně budu věnovat nadpisu tohoto článku a dostanu se k samotnému sepisu tohoto protokolu i k tomu, co mne přimělo napsat tento článek s poměrně úzkým tematickým zaměřením.

Obecná pravidla pro sepis všech protokolů v trestním řízení jsou stanovena v § 55 a násl. trestního řádu, výslech svědka je pak dále rozveden § 101 a násl. trestního řádu. Mezi základní zásadu pořizování protokolu o výslechu patří autentičnost protokolu. Jak bylo uvedeno v úvodu tohoto článku, je možné v podstatě jednu a tutéž osobu v přípravném řízení vyslechnout i několikrát různým způsobem v jedné stejné věci. Svědci, kteří jsou vyslýchání v přípravném řízení vícekrát, zpravidla

nechápou nutnost jejich dalšího výslechu a nejprve často odkazují na svoji předešlou výpověď či podané vysvětlení. Tento odkaz však nemůže mít žádného podstatného účinku a nemůže tak např. informacím obsaženým v protokole o podaném vysvětlení vtělit vlastnosti, které by stejný text měl, by – li zahrnut v protokole o výslechu svědka.

Výše uvedený „převod“ informací z úředního záznamu o podaném vysvětlení do protokolu o výslechu svědka tak musí vždy proběhnout tak, že dané informace vyslýchaná osoba zopakuje.

V dnešní době jsou téměř všechny protokoly vyhotovovány prostřednictvím textového editoru na PC, a proto v případě výše nastíněných situací, kdy vyslýchaná osoba odkáže na minulý výslech (resp. vysvětlení), svádí orgán vyhotovující protokol z daného úkonu text z minulého protokolu pouze zkopírovat a doplnit jen ty informace, které chce svědek uvést nově, nebo nově odpoví na otázky. Dle mého názoru tento postup v žádném případě není možný, a pokud si policejní orgán ušetří čas a práci tímto způsobem, vyvolá tím naprostou nepoužitelnost přinejmenším dané zkopírované části protokolu.

Důvodem proč jsem se rozhodl napsat článek o něčem, co je na první pohled zcela jasné, není nic jiného než praxe soudů v jedné konkrétní trestní věci, která mne opět utvrdila v tom, že to, co je zcela jasné straně obhajoby, nemusí a není jasné orgánům činným v trestním řízení a to nejen orgánu policejnímu a státnímu zastupitelství, ale i zúčastněnému soudci (§ 158a tr.řádu) a soudu prvo i druhoinstančnímu. V dané trestní věci byl nejprve sepsán protokol o podaném vysvětlení (2x) a následně proveden neopakovatelný výslech svědka dle § 158a tr.ř. V posledně jmenovaném však byly doslovně překopírovány bez jediné korekce necelé tři strany textu z předešlého protokolu o podaném vysvětlení (plus doplněna jedna strana) a celý úkon trval necelou tři čtvrtě hodinu (předešlé podané vysvětlení obsahující pouze necelé tři strany, které následně byly překopírovány, trvalo tři a půl hodiny). Přestože nakonec i druhoinstanční soud v dané věci uzavřel případ tak, že text zkopírován sice byl, ovšem bez vlivu na jeho obsah, resp. svědek uvedl stejné informace a tak bylo možné text zkopírovat.

I přestože novela trestního řádu učinila zásadní posun v otázce použitelnosti úředních záznamů o podaném vysvětlení, trestní řád stále rozlišuje několik způsobů, jakými svědek může orgánům činným v trestním řízení předat určité informace. V žádném případě nelze dopustit, aby mezi těmito způsoby orgán činný v trestním řízení informace přeléval jejich pouhým kopírováním z důvodu, že vyslýchaná osoba odkazuje na to, co již při předešlém úkonu uvedla.

Tento postup kopírování samozřejmě sice není možný v případě účasti při úkonu obhájce a neměl by být možný ani při účasti soudce, nicméně mám za to, že autenticita protokolů by měla být zajištěna ve všech případech (tedy i při těch úkonech, kterých se účastní pouze policejní orgán a vyslýchaná osoba) a to třeba i tak, že funkce „copy and paste” bude v poli pro text výslechu technicky zcela znemožněna.

**Mgr. Jan Dostál**,
advokátní koncipient

---

[1] § 158 odst. 3 a 5 tr.ř.
[2] § 314d odst. 2, § 211 odst. 6 tr.ř
[3] § 211 odst. 2 písm. b) tr.ř.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

## Další články:

- Kdy se z nesplaceného úvěru stane trestný čin? Úvěrový podvod v praxi
- Konec mírných trestů za ničení přírody? Co přináší projednávaná novela environmentálního trestního práva
- Od obchodního rizika k obžalobě: kdy může za dluhy a obchodní jednání společnosti trestně odpovídat její statutár?
- Analytická metoda jako faktor určující hranice trestní odpovědnosti: přeměna THCA na THC při chemické expertíze
- Zahlazení odsouzení: kdy se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen?
- Kauza fenky Asty: proč měl Nejvyšší soud pravdu, ministr spravedlnosti ne, a proč je teď řada na Sněmovně
- Chybějící protokol jako důvod procesní nepoužitelnosti kamerového záznamu pořízeného při sledování osob a věcí v trestní věci
- Kontrolující osoba podle § 37d ZTOPO: nový nástroj v trestním řízení právnických osob
- Komu patří auta z Auta Super? Odpověď nebude v technickém průkazu
- Když formální trestnost nestačí: co přinesl nález IV. ÚS 455/26 k subsidiaritě trestní represe
- Zbraňová amnestie v praxi: kdy (ne)může vydání zbraně vést k zániku trestní odpovědnosti?